

Ostrów Wielkopolski 2012

karina wojdag

POEZJA

karina wojdag

poezje

Biblioteka im. Stefana Rowińskiego — Ostrów Wielkopolski 2012

Seria z kluczem
Ostrów Wielkopolski 2012

Biblioteka Publiczna
im. Stefana Rowińskiego
ul. Wolności 2
63-400 Ostrów Wielkopolski
www.biblioteka.ostrow-wielkopolski.pl

Korekta: Marzenna Podskarbi
Redakcja: Włodzimierz Grabowski, Tomasz Gruchot, Marzenna Podskarbi
Projekt graficzny: Michał Trusz
ISBN: 978-83-61530-32-9

Książki drukowane w „Serii z Kluczem” są publikowane na portalu Biblioteki.

www.biblioteka.ostrow-wielkopolski.pl/ebook

BIBLIOTEKA PUBLICZNA
IM. STEFANA ROWIŃSKIEGO
W OSTROWIE WIELKOPOLSKIM

Dziękuję Oldze J., Annie P., Marzennie P., Krzysztofowi P.,
bez których nie napisałabym ani słowa.

Spis rzeczy:

Zebrane utwory pochodzą z lat 2006–2010

Rok czwarty

17	cubus
19	egocentrum
21	rejs
23	zdrowaś chwilo
25	filozoficznie
27	warkocz
29	matematyka
31	mglawica
33	II
35	rozstanie
37	Drogi Adamie
39	światliki
41	ryba
43	och

Rok trzeci

47	ogród
49	ku pokrzepieniu...
51	(nie)erotyk
53	marzenie
55	vie
57	jestem automatyczną sekretarką
59	Rimbaud
61	Rosja
63	plomień
65	tysiąc lat
67	lekcja przetrwania

69 o tonącej
71 monologi
73 badroom
75 za długo
77 test
79 rzeka

Rok drugi

83 nie słyszę!
85 sztuka
87 skłamałam
89 męczennik
91 na szczycie
95 karmin
97 pokarm
99 kajł miu wce
101 znów o kropkach
103 ogrodnik

Rok pierwszy

107 istotaicność
109 moja i twoja poezja
111 więzienie
113 łodyga
115 do lustra
117 odetną nam głowy
119 kobieco
121 mur
123 od tyłu

Konfiguracja użytkownika (O wierszach Kariny Wojdag)

Nigdy nie mamy pewności, czy słowa, z którymi eksperymentujemy, opisują nasz świat, czy może zakłamują go. A jeśli zakłamują, to jakie mogą być tego faktu konsekwencje? Na ile autor świadomy jest ewentualnych manipulacji oraz czy działa z premedytacją, czy może jedynie intuicyjnie? Mało prawdopodobnym wydaje się wszakże, by ulegał naiwnej iluzji, iż jego dzieło opisuje lub przynajmniej odkrywa prawdy bezwzględne w zobiektywizowanej rzeczywistości. Po pierwsze dlatego, że nie mamy pojęcia, czy obiektywna rzeczywistość w ogóle istnieje, po drugie zaś, przywykliśmy na tyle do konieczności relatywizowania naszych ocen i obserwacji, by unikać kategoriycznych stwierdzeń. Rzec by można, że dla literatury sytuacja taka jest wyjątkowo mało kom-

fortowa. Może przecież prowadzić do rezygnacji z wyrazistości artystycznego przekazu na rzecz asekuracyjnego poddawania wszystkiego w wątpliwość.

Jeśli jednak tę garść ogólnych z konieczności uwag przyjmujemy za punkt wyjścia dla próby opisanego debiutanczkiego tomiku Kariny Wojdag, okaże się, że autorka zdecydowanie nie zamierza poruszać się po świecie rozmytym i zrelatywizowanym. Parametry rzeczywistości przejętej w dożywotnie użytkowanie są bowiem zwykle tak manifestacyjnie uśrednione, że bezwzględnie wymagają indywidualnych ustawień i aktualizacji.

Świadomość tej konieczności to jednocześnie warunek świadomego debiutu, który winien skonfigurować świat na użytek własny autorki. To bez wątplenia uczyniony z premedytacją

egoistyczny gest i — jak czytamy już niemal na samym wstępie — również gest egocentryczny:

*wszystko
to przestrzeń w
promieniu
wszechświata
od środka mojej
żrenicy
(egocentrum).*

Twórczość staje się aktem podporządkowującym realność naszym wyobrażeniom lub nawet urealnianym te wyobrażenia w materii wiersza. Okazuje się, nie pierwszy zresztą raz, że słowo stanowi bazowe narzędzie konfiguracyjne, ingerujące bezpardonowo w prawa świata pozatekstowego. I rzecz nie w tym, iż nagle dzięki wierszowi teoretycznie zawiesimy lub zmodyfi-

kujemy prawa fizyki, uporządkujemy albo zintensyfikujemy naszą emocjonalność i życie duchowe, bo w końcu porządek kompozycyjny utworu nader często brutalnie demaskuje bezład i bezlik inspiracji. Chodzi o to, by poetycka subiektywizacja świata budziła nieustanne zainteresowanie rzeczywistością skonfigurowaną według indywidualnych oczekiwań.

Debiutująca poetka, chcąc być aktywną i kreatywną użytkowniczką świata, nie może rozpocząć od próby opisanego go. Okaże się wówczas niezrozumiały, obcy i narzucony. Dopiero po wstępnym ustawieniu niezbędnych parametrów, określeniu zakresu dostępu do wybranych obszarów i funkcji, przychodzi czas na sprawdzenie własnych możliwości poznawczych.

Konfiguracja Kariny Wojdag wydaje się wyjątkowo ambitna. Autorskim

ustawieniom podlegają tu wszystkie najważniejsze dla człowieka życie i kulturowe parametry. A choć to proces niełatwy, jego konieczność pozostaje bezdyskusyjna. Tylko dzięki niemu autorka miała szansę przekonać się, że początkiem drogi nie powinno być poszukiwanie lecz kreacja:

*dławiąc się chmurami
szukałam boga
obgryzłam niebo do szpiku kości*

*boli mnie język
od ciągłego przeżuwania
świętości;*

bo to właśnie dzięki niej nawet bóstwo zostaje dopasowane do prywatnych oczekiwań i fantazji, nie będzie stawiać warunków, nie każe zabiegać o miłosierdzie, lecz niesie (...) w ramionach.

Czytelnik odnosi przy tym wrażenie, że konfiguracja taka nie jest ostateczna, jako że poetka kurczowo i konsekwentnie trzyma się zdyscyplinowanego słowa jako podstawowego narzędzia. Nie nadużywa go, choć stara się wykorzystywać niekonwencjonalnie, stosuje precyzyjnie i nie wypuszcza spod kontroli, bo przecież lada moment może się okazać, że prywatna rzeczywistość wymaga natychmiastowego przekonfigurowania. Chęć pozostania użytkownikiem nieskazanym na standaryzację to w przypadku Kariny Wojdag naczelną zadanie twórcze. Tak niewielu je dziś naprawdę podejmuje, zapewne z braku wiedzy i wiary, że wiersz jest w podobnych wypadkach doskonałym systemem operacyjnym.

Tomasz Gruchot

Rok czwarty

cubus

to jest wiersz
kubistyczny

w wierszu
kubistycznym
kwadratowe
wersy tłoczą
się w
mosiężnej ramie

podmiotem
lirycznym —
panny z
Avignon

wierszy kubistycznych
nie wolno
interpretować

kiedy spróbowalam
roztrząsałam
skroń o
kant słowa

egocentrum

ktos odważny
pozwoił mi
wymyślać definicje
odtąd

wszystko
to przestrzeń w
promieniu
wszechświata
od środka mojej
źrenicy

rejs

przepraszam
jeśli
założyłam ci
za skórę

płynęłam tylko
złobieniem
twoich linii
papilarnych

wiatr
wyrwał mi
ster z
rąk i

utonąłam w
odcisku
twojego
palca

zdrowaś chwilo

zdrowaś chwilo
łaski pełna

ty jedyna
dziewica

kiedy już
zostanitemy sami

czy będziesz krwawić
amen

filozoficznie

(Annie)

czy można mnie
przepisać
czy można mnie
wymyślić
czy można
mnie
ugryźć

zastanawiali się
nad filozofią mojego tu
i teraz

stawiam za sobą
znak zapytania

ja
mogę się
dotknąć choć

jestem
przypisem do
Platona

warłocz

(Annie)

połamałam wszystkie
grzebieńce
próbując rozczesać
moje DNA

jest mi dużo
swobodniej
w rozpuszczonym
genotypie

nie mam jednak
lustra
przy którym mogłabym
uczesać wszystkie
od nowa

matematyka

ile ja mam lat
pytam swojej ręki

a ręka

bez trosko milczy

wystawiając w odpowiedzi

środkowy palec

wystarczająco

aby zastanowić się nad

względnością

czasu

trochę za mało

aby doświadczyć

wyjmierności

szczęścia

ile mam lat

pytam ręki a ręka

dusi szuję

zastania dłonią

usta

gdzie utknął uśmiech

wyrażony w ułamku

mgławica

próbowałam dowieść
swej intelektualnej
płodności

krzyczałam głośno:
przyj głowo
przyj

moje myśli
i tak
dostały tylko
dwa w skali Apgar

II

(Krzysztofowi)

znów
nie zapukałeś

mówisz
to prowokuje
niebezpieczne
pytania na
przykład: kto
tam

tam
na zewnątrz wymarły
prymitywne formy
życia

nie wiem jak
dostałeś się do
mojej głowy

chyba znów nie
zamknęłam
ust
na klucz

rozstanie

Wróciłam nad ranem
do domu
a Ciebie już nie było.

Przytuliłam zdziwiony
kredens i głuche filiżanki
bez uszu.

Bardzo się bałam, że
zostaniesz ze mną i
że wszystko będzie dobrze.

Drugi Adamie,

złe

odkąd odsiadujesz
wyrok za kradzież jabłka
wszystko wydaje się
coraz bardziej
ludzkie jakby
boga już naprawdę
z nami nie było

listek figowy
to tylko efekt fotosyntezy

światliki

Thomas Edison
wynałazł żarówkę ze
strachu przed ciemnościami.

Mam wiele wspólnego z
Thomasem Edisonem:
mamy ręce i nogi
podobne wątroby
mamy prawo nie wiedzieć i
mamy prawo
się bać.

Odkąd wyskoczyłam, codziennie po

światliki, zastanawiając
się, czy oślepiłyśmy,
gdymy wszystkie usiadły
obok siebie.

Mieszkałam w głowie Zeusa, nie
wyskoczyłabym, gdyby
nie klaustrofobia.

ryba

śni mi się co
noc wielka
ryba

zł
ość samotn
ość biern
ość mił
ość star
ość

śnia mi się
wszystkie jej
ości

śni mi się że
któraś staje mi w gardle i

nie mogę krzyknąć
zostań

och

to wewnętrzne rozdarcie
słyszę to tylko kwestia trzech szwów

tymczasem przez
dziurę w środku
wszechświata
wygląda i wbija we
mnie swe oczy
wąż

och gdybym tylko umiała
nawlec nitkę

Rok trzeci

ogród pojsgo

bolało bo

byłam jeszcze

mocno

wrośnięta w ziemię

gdy ktoś

wyrwał mnie z

kontekstu

ku pokrzepieniu...

tu na obczyźnie ciężko o
białego orła którego
moglibyśmy dokarmiać niczym
bezdonnego psa
(może klimat
nie sprzyja?)

tym bardziej
drogi mickiewiczzu
dziękuję za twoją
poezję

twój tomik podkładam pod
nogę stołu na
którym kroję
chleb z
lokalnej piekarni

(nie)erotyk

analizując życie
w kontekście
śmierci:
gra wstępna

nad ranem
odwraca się twarzą do ścian

marzenie

marzeniem nazwij tę
chwilę o
której myślisz
tylko z
zamkniętymi
oczami

vie

po tym jak
usiadło na
mnie krzesło

zamknęły mnie
drzwi i zgasła
lampa

lustro
zaczęło krzyżeć: nie
gap się jesteś
tylko
moim odbiciem

jestem automatyczną sekretarką

jestem automatyczną sekretarką
czekam w gotowości
umiem na
pamięć
chcesz nie ma mnie teraz
przy tobie może nie
zauważyłeś
zostaw wiadomość po
końcu
świata
a ty
nie dzwonisz

Rimbaud

nie widzę
kolorów twojej kobiety

moje samogłoski
transportują światło
z jednej strony
alfabetu
na drugą

przezroczyście
nie krzyczą

fioletowy promieniu mojego oka
ja mrugam

my, bogowie
jesteśmy daltonistami

mamy wszak
biało-czarne
televizory

Rosja

towarzystwo —
— mówiłeś —
— będziemy ze sobą
już zawsze

już wiem że
zawsze
trwa od
wtedy
do piątej po południu
minut sześć
kiedy zastajesz mnie nagą

in flagranti z
obcym
światopoglądem

płomienie

chciałam tylko
zapalić kaganek
oświaty

nie przywykłam do
ciemności

czytam:
ignorantka zginęła w
pożarze
biblioteki

tysiąc lat

kiedy będziemy
mieć tysiąc
lat na
głowach
wyrosną nam
dęby

gorliwie przytakując
spłoszymy ptaki wijące
gniazda w naszych
włosach

nie wolno nam się
na cokolwiek
zgadzać

lekcja przetruwania

wdech
wydech
wdech
wydech
wdech
wydech
wdech
wydech
wdech
wydech
wdech
wydech
wdech

o tonącej

chciałam zobaczyć czy słowa
faktycznie są białe jak łabędzie

wychyliłam się żeby
sprawdzić co jest po
drugiej stronie

utonąłabym
gdyby ktoś nie
krzyknął

uwaga uwaga
człowiek za
marginesem

monologi

skazałszy kilku
mężczyzn na
bólę menstruacyjną

spaliwszy kilka
wiosen

zamieniłam berło
na lustro

kobietą jestem i nic co
boskie nie jest mi obce

skoro
trzydziesty ósmy raz
śpimy oddzielnie —
uznam to za rutynę

żeby nie tęsknić
zgaszę okna
zasłonę światło
nie zobaczę braku ciebie

zaproszę dziś sen do łóżka
a tobie
miłych snów/śnij o mnie*

*niepotrzebne skreślić

badroom

za długo

patrzyłeś na mnie
zbyt długo
cały dzień
od „d” po
kres kreski
nad „n”

wymiotowałam tobą

a przecież sobie
zanotowałam:

nie kochać się
na pusty
rozsądek

testując
wszelakie konteksty

zwołując
na przesłuchanie
wszystkie aspekty
miłości

wystawiając ją na próbę
entuzjastycznie stwierdzamy:

nasze uczucie
zdało aż jeden
test:

ciążowyj

test

rzeka

ja
nie jestem
rzeką

wbrew powiedzeniu

możesz we
mnie
wchodzić
nieskończenie
wiele
razy

Rok drugi

nie słyszę!

ganiając po świecie
na wysokich obcasach
nie mam nawet czasu
by się przedstawić

pamiętaj więc żeby
głęboko spojrzeć mi
w linie papilarne

od czasu do czasu
krzycz prosto w twarz
kochaj mnie i
rzuć kiedy przestanę
być wystarczająco
cicha

nie odchodź tylko
bezgłośniejsz niż ja
nie dosypuj soli
do herbaty i nigdy
nie oceniaj mnie po
butach

a kiedy trzeba
traktuj moje milczenie
jak spowiedź

sztuka

słyszałam że
wojna że
giną

nie pamiętam żeby
kiedyś było mi
ich żal sami
tego chcieli

ale kiedy
czasem kula z
karabinu
spada z
nieba wprost do
mojej
filiżanki
barwi w krew
herbatę

wtedy płacę

skłamałam

trochę skłamałam
mówiąc wszem i wobec
że jestem szalona

tak naprawdę jestem
jedyną
normalną
małą literą w księdze wielkich zdań

męczennik

kiedy mnie już nie będzie
odprawisz obrzęd
nad świętymi relikwiami
moich słów

na szczycie

z zegarkiem w zębach
wspinam się na
szczyt możliwości
tylko po to by
tam
rzucić czas
w przepaść

twój bóg

twój bóg
chwytą cię za rękę
i prowadzi
w najtrudniejszych
chwilach

mój
niesie mnie w
ramionach

wymieszały się we mnie
odczucia

karmin

potknęłam się na granicy
wścieklej czerwieni
z kolorem twoich zamkniętych oczu

w rezultacie
spadłam z tęczy

pokarm

dławiąc się chmurami
szukałam boga
obgryzłam niebo do szpiku kości

boli mnie język
od ciągłego przeżuwania
świętości

kajl miu wce

wiersze pisze się
z żalu
z okazji
z czasem

wiersze czyta się
z ciekawości
z przymusu
z biegiem lat

wierszem się jest
od niechcenia

znów o kropkach

nie jestem tą naiwną
która natrętnie lata
dookoła czubka twojego nosa

już dawno lewym czułkiem
dosięgnęłam prawdy

masz uczulenie
na chitynę

oddaj mi więc kropki
bo przez ciebie
jestem jedyną
biedronką
w kratkę

w autobusie
ludzie się
dziwnie patrzą

ogrodnik

odkąd zabrakło powietrza
pusto się zrobiło
w ogrodzie

niby na miejscu
nasza ławka i
posąg z
drogiego marmuru
i pień gdzie
z pasją dtubaliśmy
nasze imiona

szkoda tylko że
kwiaty nie mogą
rosnąć bez
powietrza

Rok pierwszy

istotaicznosc

na zaparowanej
szybie

zdechlej kwiaciarni
co dawno

zwiędła
z głodu
biedna anorektyczka

skostniałym palcem
przez dziurę w rękawiczce

wypisałam
swoje imię

wyglądało tak dziwnie

dopiero kiedy
upadłam twarzą
w kałużę

zaistniałam

moja i twoja poezja

namiętnie
czytamy się
nauzajem

czytamy swoje usta
zamknięte oczy
mokre rzęsy i chude ramiona
czytamy się
nauzajem

czytamy się
nauzajem
czytamy spojrzenia i gesty
czytamy półmrok
i przyzwyczajenie

położmy się na
oddzielnych półkach
gdy przeczytamy się nauzajem

więzienie

zamknąć w słowach
samą siebie

Łodyga

w zielonych
maskach nałożonych na
czarne twarze
ogrodnicy od dwustu boleści
nylonowi bezuczuciowcy
sztywni jak struny
gitary

chwytając szczypcami w
okolicach bioder wyrwali mnie z
korzeniami z
marną nadzieją że
zwiędnię zanim dopadną ich
wyrzuty sumienia

eichutko płakałam
i nuciłam z żalem

ogrodu

wlali kwas
do wazonu

do lustra

ma trochę inną
twarz

uśmiecha się dobitniej
szczerością
dziurawi na
wylot

kłamie równie idealnie
rzadziej ucieka
w strach

a jednak
ta dziewczyna z lustra
wypiła tyle
co ja

zabrali nam różańce
abyśmy się o siebie
nie modlili

zabrali nam karabiny
abyśmy się przypadkiem
nie zabili

zabrali nam skrzypce
abyśmy więcej o sobie
nie śpiewali

czy wytkną nam oczy
żebyśmy się natoczywie
nie oglądali

a może odetną nam głowy
żeby niewiele nas to
obchodziło

odetną nam głowy

kobieco

podział na role
aktualny

trochę mi

ciasno

między prawym płucem

a twoim

sumieniem

dość

spokojnie gdy

nie oddychasz

mur

stałam
gapiąc się w ścianę
pełną obrazów
śladów tamtej
chwili

nagle ktoś wziął mnie
pod ramię

zamknięte oczy
szepnął: chodź
to tylko
mur
i cegły

od tyłu

tyłu
od
przezjtać
go
należy
człoudeka
zrozumieć
abij
czasem

(bo czasem ludzie są napisani od tyłu)

